RADA GMINY
LINIA

UCHWAŁA NR 305/XXVII/VIII/2021
RADY GMINY LINIA

z dnia 16 września 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Programu usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Linia na lata 2021-2025"

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6, w związku z art. 7 ust. 1 pkt 1ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1372 ze zm.), art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1219 ze zm.) oraz założeń „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032" przyjętego uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lipca 2009r. (M.P. z 2009r. Nr 50, poz. 735) zmienionego uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 (M.P. z 2010r. Nr 33, poz. 481), Rada Gminy Linia uchwala co następuje:

§1

Przyjmuje się „Program usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Linia na lata 2021-2025", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Traci moc uchwała Nr 213/XXII/VII/2016 Rady Gminy Linia z dnia 28 grudnia 2016 roku w sprawie przyjęcia „Program usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Linia na lata 2016-2020"

§3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Linia.

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Linia
Tadeusz Klein

RADA GMINY
LINIA

UZASADNIENIE:

Głównymi założeniami aktualizacji „Programu usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Linia na lata 2021-2025" jest realizacja zadań w następującym zakresie:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest ,
- aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz modernizacja bazy danych o ich lokalizacji,
- okresowa weryfikacja oraz aktualizacja zapisów przedmiotowego dokumentu,
- określenie harmonogramu realizacji zadań ujętych w niniejszym programie,
- określenie kierunku działań na pozyskanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych.

Niniejszy „Program usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Linia na lata 2021-2025" objął skorygowana ilość azbestu występującego na obszarze gminy Linia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Linia
Tadeusz Klein

RADA GMINY
LINIA

Załącznik nr 1 do uchwały
Nr 305/XXVII/VIII/2021
Rady Gminy Linia
z dnia 16 września 2021 r.

Program usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Linia

na lata 2021-2025

Spis treści:

I.	Wprowadzenie
1.1	Charakterystyka azbestu i wyrobów zawierających azbest
1.2	Przepisy prawne dotyczące postepowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające
II.	Cele programu
III.	Lokalizacja programu
IV.	Uczestnicy programu
V.	Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Linia
VI.	Metody realizacji programu
VII.	Finansowe aspekty realizacji programu
VIII.	Harmonogram rzeczowy realizacji programu
IX.	Realizatorzy programu
X.	Podsumowanie

Załączniki:

Nr 1	Wykaz aktów prawnych
Nr 2	Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania
Nr 3	Wniosek
Nr 4	Wykaz dokumentów niezbędnych do uzyskania dofinansowania

1. WPROWADZENIE

Na świecie znanych jest ponad 5 tys. wyrobów, do produkcji których używano azbestu.

Są to głównie wyroby stosowane w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne.

Azbest wykorzystywany był również między innymi przy produkcji sprzętu gospodarstwa domowego, np. kuchenek, piecyków elektrycznych i gazowych, opiekaczy, suszarek do włosów oraz siatek azbestowych. Surowca tego używano tak że do produkcji farb, pokostów, klejów, smarów, płytek i wykładzin podłogowych oraz koców gaśniczych.

W Polsce nie występują złoża azbestu nadające się do górniczej eksploatacji. Azbest stosowany dawniej do produkcji w naszym kraju importowano głównie z byłego ZSRR i Kanady. W latach 70 ubiegłego wieku sprowadzano do kraju ok. 100 tys. ton azbestu rocznie, który wykorzystywano przede wszystkim (ok. 85 %) do wyrobu materiałów budowlanych, pokryć dachowych oraz elewacji budynków. Szacuje się, że na dachach i fasadach budynków oraz w obiektach przemysłowych zamontowanych jest blisko 1.350 mln. m² płyt azbestowych, z czego blisko 90 % stanowią dachowe płyty faliste, zwane popularnie eternitem. W 1980 r. z płyt azbestowo-cementowych wykonanych było ok. 45 % pokryć dachowych i fasadowych. Po 15 latach udział tych płyt w nowobudowanych pokryciach dachowych, zmniejszył się o 30 %. Znaczącą pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i w budynkach rury azbestowo-cementowe. Szacuje się, że jest ich ok. 600 tys. ton. Znaczna ilość wyrobów azbestowych stosowana jest w hutnictwie i przemyśle ceramicznym. Jest to ok. 60 tys. ton. Masę będących w użyciu wyrobów małogabarytowych, takich jak uszczelki, kształtki, okładziny hamulcowe czy wyroby włókiennicze, ocenia się na 100 tys. ton.
Okazuje się jednak, że azbest jest szkodliwy dla zdrowia i ze względu na zagrożenie jakie stwarza musi być usunięty z wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku. Zapis ten zawarty jest w *„Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski"* przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. Stąd też wynikła konieczność opracowania programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Linia, został on zaktualizowany pod

nazwą: Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 podjęty uchwałą z dnia 15 marca 2010r.

W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której Gmina zamierza udzielić osobom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

1.1. CHARAKTERYSTYKA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Azbest to nazwa minerału włóknistego występującego w przyrodzie, który wykazuje znaczną wytrzymałość na rozciąganie, źle przewodzi ciepło, ma właściwości dźwiękochłonne i jest względnie odporny na działanie czynników chemicznych.

Te właściwości azbestu sprawiły, że stał się on materiałem bardzo rozpowszechnionym w naszym otoczeniu, znajdując zastosowanie przy wytwarzaniu całej gamy wyrobów przemysłowych, jak i produktów używanych w życiu codziennym.

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażania dróg oddechowych na wdychanie jego włókien.

1.2. PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST I OBOWIĄZKI Z NICH WYNIKAJĄCE

Od 1997 r. na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz taki wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1680).

W następnych latach wprowadzono szereg kolejnych aktów prawnych (ustaw i rozporządzeń) regulujących kwestie związane z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Szczegółowy ich wykaz zwiera załącznik nr 1 do niniejszego opracowania. Uzupełnieniem aktów prawnych w przedstawionym zakresie jest *„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski"* przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. oraz lokalne programy usuwania azbestu realizowane przez Gminy, powiaty i województwa.

Polskie prawodawstwo określa także wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji, a także właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Obowiązki te przedstawiono poniżej.

Obowiązki Gminy:

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest),
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest),

Obowiązki i postępowanie właścicieli, użytkowników wieczystych i zarządców, przy zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

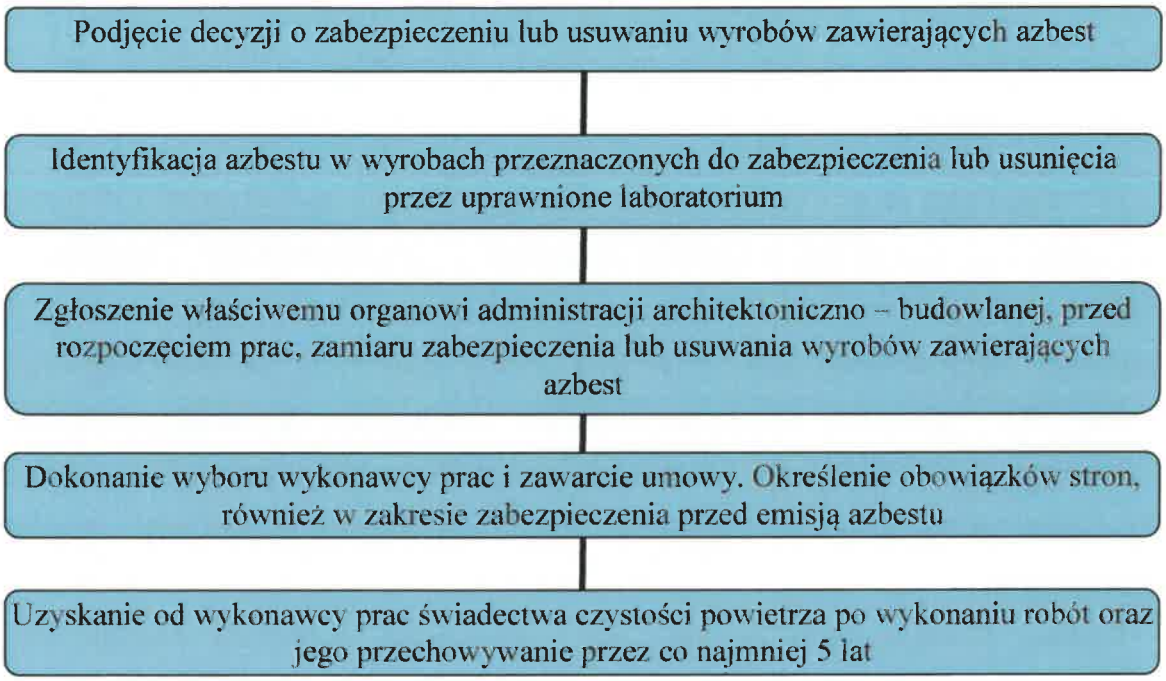

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli, użytkowników wieczystych, zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest – przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczenia takich wyrobów.

Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnionych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
  - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
  - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
  - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
  - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza,
  - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
  - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r.

w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,

- złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

W rozporządzeniach Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest oraz z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, założono wykonanie inwentaryzacji oraz dokonanie oceny stanu wyrobów zawierających azbest na 2004 r. Od tego też roku właściciele i zarządcy obiektów zobligowani są do przekazywania marszałkowi województwa i wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o wyrobach, zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach, których wykorzystanie zakończono.

Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Biorąc pod uwagę obowiązki, jakie postawiono przed wykonawcą , tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.

W przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie zapisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Przewidują one w takich przypadkach odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub

osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

II. CELE PROGRAMU

Głównym celem programu usuwania i unieszkodliwiania azbestu na terenie gminy Linia jest doprowadzenie do eliminacji wyrobów zawierających azbest z terenu gminy oraz ich bezpieczne składowanie i prawidłowe unieszkodliwienie.
Celami szczegółowymi są :

1. Inwentaryzacja obiektów zawierających azbest.
2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu dla zdrowia człowieka.
3. Zapoznanie mieszkańców z procedurami usuwania, zabezpieczania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych.
4. Propagowanie właściwych metod i sposobów bezpiecznego dla środowiska i zdrowia człowieka usuwania azbestu.
5. Zapoznanie i pomoc mieszkańcom Gminy w pozyskiwaniu środków finansowych na zadania związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest.

III. LOKALIZACJA PROGRAMU

Gmina Linia położona jest w południowo-zachodniej części powiatu Wejherowskiego, graniczy na terenie powiatu od północy z gminami Łęczyce i Luzino, od wschodu z gminą Szemud oraz od południa z powiatem Kartuskim i od wschodu z powiatem Lęborskim. W skład Gminy wchodzi 14 miejscowości. Liczba ludności zamieszkująca gminę kształtuje się na poziomie 6437 mieszkańców. Gmina Linia jest typową gminą rolniczą. W południowej części Gminy znajdują się liczne jeziora stwarzające możliwości dla rozwoju turystyki i rekreacji.
Powierzchnia Gminy wynosi 120 km², z czego 51 % stanowią użytki rolne, 36% lasy i grunt leśne, a 13% pozostałe grunty nieużytki. Gmina położona jest w dorzeczu rzek Łeby, Redy i Łupawy, a na jej terenie znajduje się kilka jezior w nietypowej rynnie polodowcowej, zaś Jeziora Potęgowskie stanowią główny

zbiornik wodny tego obszaru. Skupiają one nad swoimi brzegami osiedla domków letniskowych, stanowiących znakomitą bazę o charakterze ponadregionalnym. Pozostałe Jeziora to Morzyc, Miłoszewskie, Strzepcz, Lewino.
Część gminy znajduje się pod ochroną przyrodniczą w związku ze znajdującym się tu Obszarem Chronionego Krajobrazu Doliny Łeby i Kaszubskim Parkiem Krajobrazowym. Fragment gminy ujęty jest również w projekcie „Natura 2000".
W gminie funkcjonuje 8 szkół podstawowych (Linia , Strzepcz, Miłoszewo, Zakrzewo, Pobłocie, Niepoczołowice, Głodnica i Kętrzyno).

IV. UCZESTNICY PROGRAMU

Program usuwania azbestu skierowany jest do wszystkich właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie Gminy Linia. Przewiduje się, że zainteresowanie programem będzie wzrastać stopniowo z roku na rok, w miarę prowadzenia edukacji w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją azbestu.

Założono, że w programie uczestniczyć będą zarówno te osoby, które program realizują, jak również te, które uczestniczą w programie. Realizatorami programu będą:

- pracownik Urzędu Gminy w Lini, referent ds. gospodarki komunalnej i ochrony środowiska
- radni i sołtysi,

Przewidywani uczestnicy programu:

- właściciele nieruchomości,
- przedsiębiorcy,

Przewiduje się, że w programie udział wezmą wszyscy właściciele nieruchomości, na których znajdują się materiały zawierające azbest. W latach kolejnych realizacji programu liczba zainteresowanych unieszkodliwianiem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest będzie stopniowo wzrastać. Zależeć to będzie od możliwości finansowych mieszkańców w kontekście zastąpienia wymiennego pokrycia dachowego.

V. INFORMACJE O ILOŚCI I STANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY LINIA

Na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, złożonych przez właścicieli nieruchomości określono szacunkową ilość oraz miejsce występowania takich wyrobów na terenie tutejszej gminy. Z informacji przekazanych przez właścicieli nieruchomości wynika, iż na terenie Gminy Linia znajduje się jeszcze ponad 60 tyś. m^2 wyrobów azbestowych. W latach 2021-2025 planowana ilość do usunięcia to około 20 tyś. m^2 płyt azbestowych.

VI. METODY REALIZACJI PROGRAMU

Program jest elastyczny i otwarty. Tworząc koncepcję programu przyjęto następujące założenia:

1. Uczestnikami programu są mieszkańcy Gminy Linia, również właściciele nieruchomości z terenów letniskowych położonych na terenie gminy,
2. Informacja o programie jest ogólnie dostępna,
3. Uczestnictwo w programie jest płatne w zakresie partycypowania w kosztach zabezpieczenia i unieszkodliwienia wyrobów azbestowych z terenu swojej nieruchomości, ale nieobowiązkowe,
4. Uczestnicy i realizatorzy będą stale informowani o przebiegu programu.

Metody realizacji programu są następujące:

1. Promocja programu:
   - ulotki i plakaty o azbeście, jego szkodliwym działaniu i realizacji programu,
   - informacje o programie azbestowym w lokalnej prasie „ KLËKA" ,
   - informacje zamieszczane na stronie internetowej gminy,
   - informacje zamieszczane na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy,
   - informacje przekazywane na zebraniach wiejskich oraz za pośrednictwem sołtysów

2. Zasady programu:

Właściciel obiektów budowlanych zawierających azbest indywidualnie wybierze wyspecjalizowana firmę, która po wykonaniu usługi demontażu, transportu oraz przekazaniu odpadów zawierających azbest na składowisko wystawi odpowiednią dokumentację za jej wykonanie. Dofinansowanie przez beneficjenta środków krajowych bądź unijnych części kosztów poniesionych przez właściciela, związanych z usunięciem wyrobów zawierających azbest, dokonane zostanie na podstawie wniosku oraz załączników wymaganych przez organizatora, które będą podlegać formalnemu sprawdzeniu.

VII. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU

W programie założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie się odbywać ze wsparciem finansowym i dotyczyć będzie dofinansowania kosztów: usunięcia, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów. Dofinansowanie odbywać się będzie ze środków z budżetu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dla oszacowania prawdopodobnych kosztów przedsięwzięcia przyjęto następujące, jednostkowe koszty wykonania w/w usług:

Średni koszt 1 metra kwadratowego usuwanych i unieszkodliwianych płyt falistych (eternitu) wynosi ok. 67,50 zł/m^2 (brutto).

Przy ustalaniu kosztów oparto się na informacjach pochodzących od firm świadczących usługi w zakresie demontażu pokryć dachowych i transportu odpadów azbestowych, działających na terenie powiatu wejherowskiego.

W latach 2021-2025 planuje się usunąć ok. 20 tyś. m^2 wyrobów zawierających azbest z pokryć dachowych, to jest około 300.000 Mg . Średni koszt realizacji programu do końca 2025 r. wyniesie **około 1 350 000,00 zł**, w tym:

- koszt związany z edukacją społeczeństwa promowany przez, ulotki, plakaty, ogłoszenia i inne,
- praca własna pracowników Urzędu Gminy Linia,
- koszt związany z usunięciem, zabezpieczeniem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów azbestowych – **1 350 000,00 zł.**

Realizacja zadania będzie możliwa dopiero po uzyskaniu dofinansowania z WFOŚiGW w Gdańsku.

VIII. HARMONOGRAM RZECZOWY REALIZACJI ZADANIA

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Koszty
1.	Promocja oraz działalność edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków	2021 – 2025	praca własna pracowników Urzędu bez celowych nakładów finansowych
2.	Odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych	2021 – 2025	1 350 000,00 zł
3.	Monitoring i ocena realizacji programu	2021- 2025	praca własna pracowników Urzędu

IX. REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizowany i monitorowany będzie przez pracownika Ochrony Środowiska Urzędu Gminy w Lini przy współpracy z sołtysami i radnymi. Aktywność osób bezpośrednio odpowiedzialnych za realizację programu będzie mieć wpływ na powodzenie programu.

Koordynatorem programu jest pracownik Urzędu Gminy Linia, zajmujący się działem gospodarki komunalnej i ochrony środowiska.

X. PODSUMOWANIE

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powierza. Zalegające odpady azbestowe na terenie działek, zanieczyszczone

brzegi jezior oraz wywożenie eternitu na drogi, mają negatywny wpływ na malownicze krajobrazy gminy oraz jej charakter i walory turystyczne.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana przez Gminę forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i urządzeń zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją usuwaniem azbestu. Przewidujemy, że w następnych latach Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

Załącznik Nr 1

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH
regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.

I. Ustawy:

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1680).
2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1333 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 779 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2289).
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 756).
7. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1101).
9. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1592 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy - Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 471 z późn. zm.).

II. Rozporządzenia:

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1509).
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839).
3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31)
5. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia,

wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M. P. z 1996 r. Nr 19, poz. 231).

6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. Nr 183, poz. 1896)
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 185, poz. 1920, z późn. zm.)
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz. U. Nr 13, poz. 109)
9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbeście (Dz. U. Nr 189, poz. 1603)
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 33, poz. 166 z późn. zm.).
11. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 1286 z późn. zm.).
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824)
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055)
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 16, poz. 87)
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie podziemnych składowisk odpadów (Dz. U. Nr 298, poz. 1771)
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez marszałka województwa rejestru wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2013, poz. 25)
17. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126)

Załącznik Nr 2

Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania.

1.Miejsce,adres.....
.....
2. Właściciel, zarządca, użytkownik* .....
a) osoba prawna- nazwa, adres.....
b) osoba fizyczna – nazwisko, imię, adres.....
.....
3. Tytuł własności .....
4. Nazwa/ rodzaj wyrobu[2].....

5. Ilość (m2, tony)3).....
6. Przydatność do dalszej eksploatacji [4].....
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu.....
a) okresowej wymiany z tytułu zużycia [5] .....
b) całkowitego usunięcia .....
8. Inne, istotne informacje o wyrobach [6].....
.....

Data..... .....
Podpis

Wyjaśnienia:
*- niepotrzebne skreślić
1) Za wyrób zawierający azbest, uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.
2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następująca klasyfikację:

- Płyty azbestowo- cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- Rury i złącza azbestowo-cementowe,
- Izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- Wyroby cierne azbestowo- kauczukowe,
- Przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- Szczeliwa azbestowe,
- Taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- Wyroby azbestowo- kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- Papier i tektura,
- Inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie wymienione.

3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).
4) Według „ Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" – załącznik 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 z późn. zm.).
5) Na podstawie corocznego rozporządzenia Ministra Gospodarki , Pracy i polityki Społecznej w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub wprowadzania na polski obszar celny.
6) Np. oznaczenie na planie sytuacyjnym terenu

Załącznik Nr 3

WNIOSEK

o przyznanie dofinansowania na realizację przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z terenu Gminy Linia.

1. Wnioskodawca (właściciel nieruchomości):

.....
(imię i nazwisko)

.....
(adres, telefon kontaktowy)

2. Miejsce wytworzenia odpadów zawierających azbest:

..... nr dz. .....

3. Prace związane z usuwaniem azbestu obejmują (niepotrzebne skreślić):
   - Budynek mieszkalny
   - Budynek gospodarczy
   - Budynek garażowy
   - Budynek inwentarski
   - Budynek składowy
4. Charakterystyka prac- usuwanie azbestu obejmuje demontaż (niepotrzebne skreślić):
   - Płyt dachowych –płaskich/ falistych
   - Płyt elewacyjnych – płaskich /falistych
5. Przewidywane ilości odpadów zawierających azbest (m^2 lub kg): .....
6. Przewidywany koszt usuwania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest (demontażu, transportu i składowania): .....zł
7. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte we wniosku są zgodne z prawdą.

.....
(data i podpis właściciela działki)

Uwagi:

Wniosek należy złożyć w sekretariacie Urzędu Gminy w Lini, ul. Turystyczna 15

Załącznik nr 4

WYKAZ DOKUMENTÓW NIEZBĘDNYCH DO UZYSKANIA DOFINANSOWANIA

Dokumenty składane przed przystąpieniem demontażu:

- kopia dokumentu potwierdzającego zgłoszenie remontu związanego z demontażem materiałów budowlanych zawierających azbest organowi administracji architektoniczno – budowlanej Starostwa Powiatowego w Wejherowie (wymagane na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem robót) lub kopię pozwolenia na budowę wymaganego w przypadku gdy podczas rozbiórki elementów budowlanych zawierających azbest nastąpi zmiana elementów konstrukcyjnych obiektu lub zmiana wyglądu w odniesieniu do otaczającej zabudowy na terenie miejscowości;
- kopia umowy na wykonanie prac zawartej z przedsiębiorcą posiadającym decyzję zezwalającą na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest wydaną przez Starostę Powiatu Wejherowskiego;

Dokumenty składane po zrealizowaniu demontażu:

- kopia imiennego rachunku (faktury) wystawionego na wnioskodawcę za wykonanie prac związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, dokumentującego koszty demontażu, transportu i umieszczenia na składowisku odpadów zawierających azbest ;
- karta przekazania odpadu;
- kopia oświadczenia wydanego przez wykonawcę usuwającego wyroby azbestowe o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych (na podstawie § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest – Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649 ze zm.)

Oryginały w/w dokumentów przedstawiane są przez wnioskodawcę do wglądu.

Załącznik nr 5

REGULAMIN UDZIELENIA OSOBOM FIZYCZNYM DOFINANSOWANIA ZE ŚRODKÓW WFOŚIGW W GDAŃSKU KOSZTÓW PRZEDSIĘWZIĘĆ ZWIĄZANYCH Z USUWANIEM ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY LINIA.

1. Dofinansowaniu podlegają koszty realizacji przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, pochodzących z demontażu materiałów budowlanych w postaci płyt azbestowo – cementowych płaskich i falistych stanowiących pokrycie dachowe i elewację budynków, ich transportem na składowisko odpadów niebezpiecznych posiadające zezwolenie na przyjmowanie tego typu odpadów i ich umieszczeniem na składowisku.

2. Z dofinansowania korzystać mogą osoby fizyczne będące właścicielami (współwłaścicielami, wieczystymi użytkownikami) budynków mieszkalnych, budynków gospodarczych i budynków garażowych zlokalizowanych w obrębie Gminy Linia, realizujące przedsięwzięcia związane z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, o których mowa w pkt 1.

3. Przez budynki mieszkalne, budynki gospodarcze i garażowe należy rozumieć obiekty budowlane określone w obowiązujących przepisach budowlanych.

4. Dofinansowanie polega na jednorazowym zwrocie części kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięć związanych z usuwanie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, z budynków, o których mowa w pkt 3.

5. Kwota dofinansowania wyliczana jest na podstawie przedstawionych przez wnioskodawcę rachunków (faktur) za wykonanie prac związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest pochodzących z demontażu materiałów budowlanych zawierających azbest, ich transport i składowanie (opisanych w pkt 1), zgodnie z regulaminem WFOŚiGW.

6. Warunkiem dofinansowania jest przedłożenie „informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania– załącznik nr 2

7. Przed przystąpieniem do realizacji prac, o których mowa w pkt 1, należy złożyć wniosek o dofinansowanie w Urzędzie Gminy w Lini wraz z wymienionymi poniżej załącznikami, których oryginały przedstawiane są do wglądu.

Dokumenty składane przed przystąpieniem do demontażu:

- kopia dokumentu potwierdzającego zgłoszenie remontu związanego z demontażem materiałów budowlanych zawierających azbest organowi administracji architektoniczno – budowlanej Starostwa Powiatowego w Wejherowie (wymagane na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem robót) lub kopię pozwolenia na budowę wymaganego w przypadku gdy podczas rozbiórki elementów budowlanych zawierających azbest nastąpi zmiana elementów konstrukcyjnych obiektu lub zmiana wyglądu w odniesieniu do otaczającej zabudowy na terenie miejscowości.
- kopia umowy na wykonanie prac zawarta z przedsiębiorcą posiadającym decyzję zezwalającą na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest wydaną przez Starostę Powiatu Wejherowskiego
- Potwierdzenie własności budynku:
  w przypadku budynków mieszkalnych będących wyłączną własnością wnioskodawcy – kopię aktualnego (wydanego do trzech miesięcy wstecz od daty złożenia wniosku) odpisu z księgi wieczystej stwierdzającej własność budynku.
- w przypadku budynków mieszkalnych będących przedmiotem współwłasności, bez wydzielonej odrębnej własności lokali – zgoda poszczególnych współwłaścicieli na wykonanie prac związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, o których mowa w pkt 1, upoważnienie dla wnioskodawcy do występowania w imieniu wszystkich współwłaścicieli, podpisania umowy z Gminą Linia i pobrania kwoty należnego dofinansowania.

Dokumenty składane po zrealizowaniu demontażu:

- kopie imiennego rachunku (faktury) wystawionego na wnioskodawcę za wykonanie prac związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, dokumentującego koszty transportu i składowania odpadów zawierających azbest wraz z kartą przekazania odpadu.
- kopia oświadczenia wydanego przez wykonawcę usuwającego wyroby azbestowe o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych (na podstawie § 8 ust.3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest – (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649 ze zm.).

8. Wnioski o dofinansowanie wraz z wymienionymi w punkcie 7 załącznikami opiniuje pracownik Urzędu Gminy Linia, akceptuje Wójt Gminy Linia.

9. Wnioskodawcy nie przysługuje roszczenie o refundację kosztów przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu, o których mowa w pkt 1.

10. Podstawą wypłaty przyznanego dofinansowania jest podpisanie umowy cywilnoprawnej z Gminą Linia oraz potwierdzenie przedsięwzięcia związanego z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest notatką służbową z wizji lokalnej dokonanej dwukrotnie – przed demontażem materiałów budowlanych zawierających azbest oraz po zgłoszeniu zakończenia prac związanych z usuwaniem azbestu, o których mowa w pkt 1.

11. Wypłata refundacji będzie realizowana według kolejności złożenia kompletnych wniosków, w miarę napływania środków do budżetu gminy przeznaczonych na realizację zadania.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Linia
Tadeusz Klein

Gmina Linia
Ul. Turystyczna 15, 84-223 Linia
Tel. +48 58 676 85 82
www.gminalinia.com.pl

Numer załącznika

Uchwała numer "w sprawie przyjęcia „Programu usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Linia na lata 2021 -2025" (druk 305) " została podjęta następującą proporcją głosów: jestem za 13, jestem przeciw 0, wstrzymuję się 0.

Uchwała została podjęta w trybie jawnym, zwykłą większością głosów.
Data i godzina głosowania: 16.09.2021 12:45:58

Radni zagłosowali jak poniżej:

	Jestem za
1.	*Mirosław Ellwart*
2.	*Teresa Hinca*
3.	*Teresa Hirsz*
4.	*Tadeusz Klein*
5.	*Anna Miotk*
6.	*Justyna Kos*
7.	*Mirosław Kotłowski*
8.	*Maria Malinowska*
9.	*Ludwik Okrój*
10.	*Edyta Reich-Grzenkowicz*
11.	*Jadwiga Sommer*
12.	*Jerzy Szulc*
13.	*Karolina Wysocka*

	Jestem przeciw
	BRAK

	Wstrzymuję się
	BRAK

	Obecni radni, którzy nie wzięli udziału w głosowaniu
	BRAK

Operatorem systemu był *Admin*.

Wygenerowano z systemu DSSS Vote za pośrednictwem oprogramowania DSSS Vote App.